

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
سازمان مدیریت و برنامه ریزی همازندران

منابع عمومی استان همازندران در برنامه های دوم ، سوم و چهارم توسعه

معاونت اقتصادی و برنامه ریزی

نام نشریه: منابع عمومی استان مازندران در برنامه های دوم ، سوم
و چهارم توسعه

تهیه شده در : گروه مطالعات امور اقتصادی

تهیه کننده: محمود نوربخش

جمع آوری اطلاعات : بابک خبیری

ویراستار : جلیل قربانی

طرح روی جلد : حسن مزینانی

ناشر : سازمان مدیریت و برنامه ریزی مازندران

امور نشر : روابط عمومی سازمان

سال انتشار: ۱۳۸۴

شماره نشریه: ۳۱۷

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش گفتار	۱
فصل اول : منابع عمومی دولت و جایگاه استان ها	
۱- اندازه دولت و جایگاه آن در اقتصاد کشور	۵
۲- تعریف زدایی بودجه و جایگاه استان ها	۱۶
فصل دوم : منابع عمومی استان در برنامه های دوم و سوم توسعه	
۱- برنامه دوم توسعه	۳۲
۱-۱-۱- سیاست ها و الزامات قانونی	۳۲
۱-۱-۲- ماهیت و تعداد ردیف های درآمدی در برنامه دوم	۳۶
۱-۲- عملکرد درآمدهای استانی در برنامه دوم	۳۸
۲- برنامه سوم توسعه	۴۵
۲-۱- سیاست ها و الزامات قانونی	۵۶
۲-۲- ماهیت و تعداد ردیف های درآمدی	۶۳
۲-۳- عملکرد درآمدهای عمومی و واگذاری دارایی های سرمایه ای	
در برنامه سوم	۷۷
۳- منابع و مصارف بودجه استان مازندران و مقایسه آن با مجموع استان ها	۹۴

عنوان

صفحه

فصل سوم : منابع عمومی استان در برنامه چهارم توسعه

۱-۱- قوانین و الزامات منابع عمومی استانی ۱۰۹

۲-۲- ماهیت و تعداد ردیف های منابع عمومی ۱۱۲

۳-۳- پیش بینی منابع عمومی استان در برنامه چهارم ۱۱۸

فصل چهارم : نتیجه گیری و پیشنهادها

۱-۱- نتیجه گیری ۱۴۱

۲-۴- پیشنهادها ۱۴۷

منابع و مأخذ ۱۴۹

پیوست ۱ ..... ۱

پیوست ۲ ..... ۱۱

پیوست ۳ ..... ۲۵

به نام خدا

پیش گفتار

یکی از اصول مهم نظام مالی و بودجه ، تقدم منابع بر مصارف می باشد . اما در کشور ما ، ثبات نسبی در روش های حصول منابع ، موجب گردیده تا به رغم اهمیت زیاد ، این اصل جایگاه مناسبی در فرآیند برنامه ریزی مالی کشور نداشته است . محدودیت بودجه شرایطی به وجود آورده که ، افزایش کمی سهم منابع درآمدی درونزا و متأثر از فعالیت های تولیدی و خدماتی کشور و تأمین مالی مصارف بودجه از منابعی غیر از دارایی های سرمایه ای ، یکی از اهداف اساسی هر برنامه محسوب می شود . در این راستا ، برقراری نظام غیرمتصرکر به ویژه در امور مالی و بودجه دولت که با توجه به تجربه بسیاری از کشورها ، موجب پکارگیری مؤثرتر امکانات و توانایی ها در رفع نیازها و کاستی های منطقه ای می شود ، می تواند از دیگر اهداف مهم برنامه های توسعه به شمار آید .

از این رو ، بررسی وضعیت منابع مالی و درآمدی در سطوح منطقه ای به ویژه استان ها ، از جمله اقداماتی است که امکان دستیابی به دو هدف بالا را میسر می سازد . منابع موجود به همراه منابع جدید قابل شناسایی ، پاسخگوی مصارفی خواهد بود که به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده ، مورد نیاز است . تجربیات پنجاه سال گذشته نشان می دهد که یکی از مشکلات عمدی برنامه های توسعه کشور ، عدم شناخت دقیق منابع و ناهمانگی بین منابع و مصارف می باشد . بنابراین در این مجموعه ، تلاش شد تا با بررسی همه جانبه منابع عمومی استان ها به ویژه استان مازندران طی برنامه های مختلف ، جایگاه آن را در سطح ملی مشخص

کرده و تأثیر سیاست ها و الزامات قانونی برنامه های توسعه را در افزایش توان مدیریت های غیر مرکزی و استانی مورد ارزیابی قرار دهیم .

با سپاس از همکاران محترم حوزه معاونت اقتصادی و برنامه ریزی سازمان که در تهیه و تدوین این نشریه تلاش کرده اند ، توفيق روزافزون همه عزیزان را در امر توسعه و پیشرفت کشور از خداوند متعال آرزومندم .

داؤد بنایی

رئيس سازمان مدیریت و برنامه ریزی همازندران